

Regelmatige scholing van de betrokken docenten is een succesvoorwaarde



Hanneke van der Kruis en Willem van Dinther

“presenteren” of klassikale instructie “zakelijke correspondentie”. In het opdrachtenmagazijn wordt de student naar oefeningen op zijn eigen niveau verwezen. De begeleiding via POP-gesprekken (persoonlijk ontwikkelingsplan) is van belang voor de motivatie en de voortgang. Een wezenlijk onderdeel daarbij is het digitale leermanagement- en contentsysteem dat Willem van Dinther ontwikkeld heeft. Hiermee heeft zowel de student als de docent en de begeleider steeds toegang tot actuele voortgang en informatie over de taalvorderingen van de studenten.’

Integrale leerlijn op eigen niveau

Zodoende is het mogelijk geworden om taalopdrachten in de integrale leerlijn (in de vorm van projecten) op het eigen niveau van de student te ondersteunen vanuit het talentcentrum. Voor de ene student zal dat extra aandacht voor zakelijke teksten lezen betekenen, voor een andere extra gespreksvaardigheid en voor weer een andere domweg grammatica oefenen. Ook kan er een groep geformeerd worden uit verschillende opleidingen die aan dezelfde taalachterstand moeten werken.

Van der Kruis: ‘De verschillende activiteiten – soms individueel, soms klassikaal – in het TaalRijk zijn daarmee ondersteunend aan de praktijkopdrachten en in allebei deze “leerlijnen” moet de student zijn competenties aantonen. Voor de algemene taalvaardigheid krijgt hij aan het einde van zijn oefen-, diagnose- en toetstraject een Europees Taalpaspoort op het vereiste niveau – de een wat eerder, de ander wat later. En in de integrale opdrachten, afgesloten met een Proeve van Bekwaamheid (een integrale toets met gecombineerde, realistische opdrachten die betrekking hebben op een belangrijk deel van de opleiding), moet hij die taalvaardigheid regelmatig in de beroepscontext laten zien. Allebei de trajecten moeten met een voldoende

beoordeling worden afgesloten als voorwaarde voor diplomering.’

Randvoorwaarden

Bij de officiële opening van het TaalRijk op 12 januari jongstleden heeft het Cinop een ERK-scholing verzorgd voor alle taaldocenten (mvt) van de campus Sterrenlaan, gericht op het concreet vaststellen en gebruiken van kwaliteitscriteria voor taaltaken, waarmee de docenten praktisch aan de slag kunnen: zowel bij het zelf construeren van materiaal als bij het inschatten van bestaande opdrachten. Van der Kruis: ‘Regelmatige scholing van de betrokken docenten is een succesvoorwaarde, maar ook dat zij zelf de regie kunnen voeren over de praktische invullingen van, hier, het Eindhovens Model. Eén keer per maand komt de projectgroep samen om theorie en praktijk bij elkaar te brengen. Een belangrijk knelpunt is nu nog om de heterogene groepen ook zodanig in de roostering op te nemen dat zij daadwerkelijk flexibel kunnen kiezen, in overleg met hun begeleider.

‘Met de opening van TaalRijk zijn de talen niet alleen fysiek zichtbaar gemaakt, maar is tegelijk de ondersteunende taalleerlijn, zoals hierboven genoemd, als waarborg voor kwaliteitsonderwijs, in de onderwijsstructuur opgenomen, terwijl de intake en begeleiding een aanbod op maat garanderen.’

De start is gemaakt. Op veel ROC's wordt gezocht naar een eigen invulling van het landelijk beleid. Die ruimte is er, en er zijn steeds meer voorbeelden waar we van kunnen leren. ■

MEER INFORMATIE

Hanneke van der Kruis: <amp.vanderkruis@roceindhoven.nl>

Toon van der Ven: <tven@cinop.nl>

ROC Eindhoven heeft zijn taalbeleid in een handzaam boekje samengevat: TaalRijk is te bestellen via <www.roceindhoven.nl>.

De CINOP-publicatie *Da's Andere Taal, goedepraktijkvoorbeelden van competentiegericht talen leren* is te bestellen via <www.cinop.nl>.



Bas Böttcher op het Nationaal Congres Duits. Foto: Karin Heilen

Interview met Bas Böttcher

Leerlingen enthousiast maken voor poëzie uit Berlijn

Op het Nationaal Congres Duits in februari trad Bas Böttcher in Lunteren voor een volle zaal op. Een uur lang gaf deze ‘slamdichter’ de docenten een serie klank- en ritmebelevissen. Zijn performance was een groot succes! Daarnaast werden er op het congres workshops gegeven over het werken met ‘slampoetry’ in de klas.

Hermine de Knijff

Wat is ‘slampoetry’? Het is hedendaagse poëzie geschreven door jonge dichters die vaak in grote steden als Keulen, München en Berlijn wonen. De hoofdstad van Duitsland kent sinds het midden van de jaren negentig een bruisende *Szene* voor deze ‘Slam-Poeten’. Thema’s zijn liefde, eenzaamheid, alledaagse situaties en kritiek op de maatschappij. Het publiek leest deze gedichten niet in stilte thuis, maar hoort ze samen met andere liefhebbers tijdens een optreden van de schrijver. Want ‘slampoetry’ moet gehoord worden! Het geschreven gedicht fungeert slechts als basis voor de gesproken vorm. Klank, rijm en ritme spelen een belangrijke rol en het gesproken gedicht tijdens een performance is uiteindelijk het kunstwerk. Zo ontstond tien jaar geleden in Berlijn het fenomeen ‘poetryslams’. Dit zijn wedstrijden waarbij iedere deelnemer maximaal tien minuten krijgt

om een eigen gedicht of tekst voor te dragen. Attributen zijn niet toegestaan. De jury en het publiek bepalen uiteindelijk de winnaar. Poëzie is hiermee toegankelijk geworden voor een groot en jong publiek.

‘Slampoetry’ in de klas

Met ‘slampoetry’ kan heel goed in de klas gewerkt worden. En ‘poetryslams’ zijn heel leuk om met en voor leerlingen te organiseren. Voor een dergelijk project is het boek *Poetry Slam. Live-Poeten in Dichterschlachten* van Petra Anders (Verlag an der Ruhr, 2004) heel geschikt om in de klas te gebruiken (middenbouw/bovenbouw havo/vwo). In dit *Arbeitsbuch* worden verschillende teksten en slamdichters gepresenteerd, het bevat verwerkingsopdrachten voor leerlingen en tips hoe de klas een ‘poetryslam’ kan organiseren. Verder bevat het boekje een cd-rom met luistervoorbeelden en videoclips. ‘Slampoetry’ en ‘poetryslams’ laten leerlingen niet alleen kennis maken met authentiek en actueel Duits, ze stellen hen ook in staat

Bas Böttcher

DRAN GLAUBEN

Häng deine Hoffnung an ein Plastikschwein made in Taiwan
Häng deine Hoffnung an ein Pflasterstein und andern Kleinkram
Zur Show gibt es Kitsch
Zum Popstar das Image
Zur Schönheit die Bräunung
Zum Glück gibt's die Täuschung
Also:
Dran glauben!
Kram kaufen!
Augen schließen!
Den Schwindel genießen!

Häng deine Ziele an den Masterplan von Microsoft
Häng deine Ziele an die Straßenbahn zum Luxusloft
Zum Reichtum gibt's Schätze
Zum Brechen Gesetze
Zur Unschuld die Leugnung
Zum Glück gibt's die Täuschung
Also:
Dran glauben!
Kram kaufen!
Augen schließen!
Den Schwindel genießen!

Häng deine Träume an die Funknetze der Telekom
Häng deine Träume an nur an Goldschätze und Pokemon
Zur Ware gibt's Werbung
Zum blondieren die Färbung
Zum Traum gibt's die Deutung
Zum Glück gibt's die Täuschung
Also:
Dran glauben!
Kram kaufen!
Augen schließen!
Den Schwindel genießen!

Häng deine Wünsche an die Serien auf Pro Sieben
Häng deine Wünsche an die Ferien und ans Verlieben
Zur Liebe gibt's Treue
Zum Fremdgehen die Reue
Zum Schmerz die Betäubung
Zum Glück gibt's die Täuschung
Also:
Dran glauben!
Kram kaufen!
Augen schließen!
Den Schwindel genießen!

ERIN GELOVEN

Hang je hoop aan een plastic varken made in Taiwan
Hang je hoop aan een straatsteen en andere kleine troep
Voor de show is er kitsch
Voor de popster het image
Voor de schoonheid de zonnebank
Voor het geluk is er gelukkig het bedrog
Dus:
Erin geloven!
Troep kopen!
Ogen sluiten!
Van de zwendel genieten!

Hang je doelen aan het masterplan van Microsoft
Hang je doelen aan de tram naar je luxueuze loft
Voor de rijkdom zijn er schatten
Voor de onschuld de ontkenning
Voor het breken wetten
Voor het geluk is er gelukkig het bedrog
Dus:
Erin geloven!
Troep kopen!
Ogen sluiten!
Van de zwendel genieten!

Hang je dromen in de mobiele netwerken van de Telekom
Hang je dromen alleen op aan goudschatten en Pokemon
Voor de waar is er reclame
Voor de droom is er de duiding
Voor het geluk is er gelukkig het bedrog
Dus:
Erin geloven!
Troep kopen!
Ogen sluiten!
Van de zwendel genieten!

Hang je wensen aan de series van Pro Sieben
Hang je wensen aan de vakantie en aan verliefdheid
Voor de liefde is er de trouw
Voor het vreemdgaan de rouw
Voor de pijn de verdoving
Voor het geluk is er gelukkig het bedrog
Dus:
Erin geloven!
Troep kopen!
Ogen sluiten!
Van de zwendel genieten!

Vertaling: Erwin K. de Vries

Waarschuwing: een slamgedicht als dit moet niet gelezen, maar gehoord worden!

om actief met de taal bezig te zijn door te slammen: zelf-gemaakte gedichten in het Duits schrijven en voordragen. Een van de dichters die in het boekje van Petra Anders wordt voorgesteld, is Bas Böttcher (Bremen, 1974). Hij won de laatste jaren meerdere slams in Duitsland en hij is een prominent vertegenwoordiger van de hippe literaire *Szene* in Berlijn. Levende Talen sprak met hem.

Je hebt mediadesign gestudeerd in Weimar. Op dit moment werk je echter fulltime als taalkunstenaar. Hoe kwam dit zo?
Ontwikkeling van media en podiumliteratuur hebben een gemeenschappelijk raakvlak. Als je deze beide handig met elkaar verbindt, dan kunnen er echt nieuwe dingen ontstaan. Podiumliteratuur is een kunstvorm waarbij een passend medium eerst nog moet worden uitgevonden. Ik experimenteer graag met de meest uiteenlopende vormen om dit over te dragen: met projecten als 'Poetry Clip', 'Tekstbox' en 'Looppool' probeer ik het passende medium te vinden. Vorm, format en formulering moeten in elkaar grijpen.

Hoe ziet de werkdag van een taalkunstenaar eruit?
Omdat ik vanwege artistieke redenen mijn eigen manager ben, handel ik veel administratief en organisatorisch werk zelf af. Daarnaast moet ik sporten voor de lichamelijke conditie en natuurlijk het reizen. Eigenlijk is het absurd: ik handel dagelijks allerlei contract- en formulierenrommel af om af en toe een paar liefdesgedichten voor te kunnen dragen.

In Duitsland word je als 'Slam-Poet' omschreven. Wat vind je van deze benaming?
'Slam-Poet' is geen verkeerde aanduiding. Dit is echter stilistisch gezien net zo weinig veelzeggend als het woord 'boekauteur'. Omdat 'poetryslams' traditioneel voor iedere amateur een open podium bieden, leidt de categorie 'Slam-Poet' bij buitenstaanders helaas vaak snel tot een vooringenomen mening. Je wordt dan op één hoop gegooid met collega's die men niet kent en ook niet waardeert. Daarom geef ik de voorkeur aan begrippen als 'spreekdichter' of 'verbalist'.

Je schrijft in je gedichten op een humoristische, ironische manier over thema's uit onze moderne maatschappij. Zie je jezelf als een maatschappijkriticus?
De tijden van de grote maatschappijkritiek zijn voorbij. Ik ben gedesillusioneerd en heb de indruk dat dergelijke kritiek vaak alleen een aanleiding was om de ijdelheid van de criticus zelf te bevredigen. Uiteindelijk is kritiek op zichzelf ook weer een consumptieartikel (neem nou

zoiets als het Che Guevara-T-shirt). Ik laat in mijn teksten liever de eerlijke ijdelheid en het onvervalst lelijke kapitalisme aan het woord.

Je draagt je gedichten in een bepaald ritme voor. Wat beoog je hiermee precies?

De teksten worden van begin af aan voor een bepaalde metriek geconcipieerd. Hierbij heb ik er voor mezelf een wet van gemaakt dat ieder woord volgens zijn natuurlijke klemtoon en ritme moet worden 'verwerkt'. Het gaat mij erom gebruik te maken van de luistergewoontes uit de alledaagse taal en de popmuziek, of om hiermee juist te breken – al naargelang de behoefte. Dit zorgt voor aandacht en begrijpelijkheid. Ritmiek is echter ook een middel om je in een luidruchtige omgeving verstaanbaar te maken. Niet zonder reden is rap de enige vorm van lyriek die je in lawaaige bars en discotheken hoort.

Kan verbale kunst de mensen veranderen?
Mensen en vooral kunstenaars die 'de mensen willen veranderen', vind ik principieel verdacht. Ik zou me in ieder geval niet door een livedichter willen laten veranderen. Het is toch juist prachtig dat we allemaal onze afwijkingen, driften en tics hebben?

Je reist veel en treedt op op literaire festivals in Europa, Canada en in Amerika. Komen jouw gedichten in de verschillende landen en culturen verschillend of op dezelfde manier bij het publiek over? Is er volgens jou zoiets als een 'universele taal in de poëzie'?

Omdat ik mijn publiek op de wereldtournees meestal ondertiteling, videoloops en beats aanbied, springt de vonk meestal over. Het is moeilijk te zeggen of dat aan de poëzie ligt of aan de belevenis in zijn geheel. Waarschijnlijk is het een mix die bestaat uit de vertaling, de stem, een overvloed aan prikkels en de muziek die dit effect veroorzaakt.

Welke plannen heb je voor de toekomst?
Meer produceren, minder reproduceren. ■

Meer informatie over Bas Böttcher en ideeën voor gebruik van 'poetryslam' in de klas:
Petra Anders. (2004). *Poetry Slam. Live-Poeten in Dichtersslachten. Ein Arbeitsbuch mit Hörbeispielen, Video-Clips und Arbeitsblättern.* Mülheim: Verlag an der Ruhr.
Hermine de Knijff. 2007. *Duitse Humor uit Berlijn. Literair Tijdschrift Tzum*, 37. <www.kleineuil.nl>
<<http://www.basboettcher.de>>
<http://de.wikipedia.org/wiki/Bastian_Böttcher>
<<http://www.sprechstation.de/sp/slamerinfo/boettcher.htm>> (met voordracht)